Lieta Nr. C33481014
Nr. C-427-17/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2017.gada 7.aprīlī

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Lipska rakstveida procesā izskatīja civillietu dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" maza apmēra prasībā pret /pers. A/ (tiesību pārņēmējs - /pers. B/) par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

dārzkopība kooperatīvā sabiedrība "/nosaukums A/" 2014.gada 24.novembrī cēlusi Rīgas rajona tiesā maza apmēru prasību pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Prasībā norādīts, ka atbildētājai piederošais nekustamais īpašums /nosaukums A/ Nr. /numurs A/ atrodas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijā - /adrese A/.

Atbildētājai piederošais īpašums atrodas prasītājas teritorijā, ko pierāda dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijas un individuālo augļu dārzu kopplāns. Atbildētāja savam īpašumam var piekļūt tikai izmantojot prasītājas īpašumā esošos ceļus, kuru uzturēšanu, labošanu un tīrīšanu nodrošina prasītāja.

Prasītāja nodrošina dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" koplietošanas īpašuma uzturēšanu un apsaimniekošanu, tajā skaitā, bet ne tikai, īpašumā esošo komunikāciju (iekšējo ceļu sistēma, lokālā elektropārvades sistēma, meliorācijas grāvju sistēma), ēku un iekārtu uzturēšanu, ekspluatāciju, remontu. Prasītāja nodrošina arī atkritumu izvešanu. Prasītāja noslēgusi pakalpojuma līgumu par meliorācijas grāvju un caurteku tīrīšanu, izmantojot speciālu tehniku. Šāds pakalpojums un speciālas tehnikas izmantošana ir dārga. Stāvoklis ar meliorācijas grāvjiem, kas atrodas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijā, ir slikts.

Starp atbildētāju un prasītāju nav noslēgts rakstisks līgums par dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu. Atbilstoši Civillikuma 1428.pantam atbildētāja ar prasītāju ir noslēgusi līgumu ar konkludentām darbībām. Minēto faktu pierāda tas, ka atbildētājas īpašums atrodas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijā; atbildētāja izmanto koplietošanas teritoriju; prasītāja apsaimnieko un uztur koplietošanas teritoriju.

Prasītāja ikgadējos apsaimniekošanas izdevumus iekļauj dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" budžetā. Naudas līdzekļi, kas ienāk no biedriem un citiem īpašniekiem nesedz to naudas summu, kas nepieciešama teritorijas uzturēšanai. Situācijā, kad atbildētāja izvairās apmaksāt attiecīgos apsaimniekošanas izdevumus, slēgt apsaimniekošanas līgumu vai iestāties kooperatīvā sabiedrībā, pārkāpj labas ticības principu, jo tādā veidā atbildētāja netaisni iedzīvojas uz godprātīgu apsaimniekošanas maksas maksātāju rēķina.

Atbildētāja nav noslēgusi apsaimniekošanas līgumu, ko dārzkopības kooperatīvā sabiedrība ir vēlējusies noslēgt. Atbildētāja nav arī dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" biedrs. Maksa par prasītājas koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu noteikta dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" biedru kopsapulces protokolā.

Prasītāja izrakstījusi atbildētājai faktūrrēķinus par dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu par 2013. un 2014.gadu par kopējo summu 99,80 *euro*. Prasītāja 2014.gada 7.jūlijā nosūtījusi atbildētājai pirmstiesas paziņojumu un faktūrrēķinu. 2014.gada 14.novembrī prasītāja atbildētājai nosūtījusi atkārtotu pirmstiesas paziņojumu.

Tā kā prasītāja ar ierakstītu pasta sūtījumu paziņojusi atbildētājai par saistībām un nosūtījusi rēķinu, uzskatāms, ka prasītāja izpildījusi priekšnoteikumu tam, lai iestātos atbildētājas nokavējums. Prasītājai saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu ir tiesības prasīt no atbildētājas likumiskos procentus par katru nokavējuma dienu.

Pušu līgums par elektrotīklu lietošanu apstiprina, ka prasītājai ir tiesības prasīt samaksu par elektrotīklu lietošanu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1428., 1432., 1434., 1587., 1588., 1652.panta 3.punktu, 1653., 1757., 1759., 1765.pantu, prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas parādu 538,44 *euro* (apsaimniekošana 2013. un 2014.gads, maksājums par iekšējo ielu apgaismojuma projektu, elektroenerģijas piegāde un nokavējuma nauda par patērēto elektroenerģijas parādu); noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos procentus līdz tiesas sprieduma pilnīgai izpildei; piedzīt no atbildētājas tiesāšanās izdevumus.

/pers. A/ 2015.gada 10.janvārī mirusi.

Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 4.septembra lēmumā apturēta tiesvedība civillietā līdz /pers. A/ tiesību pārņēmēja noteikšanai.

Tiesā 2016.gada 14.jūlijā saņemts prasītājas iesniegums par tiesvedības atjaunošanu un puses aizstāšanu, kurā norādīts, ka par /pers. A/ tiesību pārņēmēju kļuvis /pers. B/, kuram izsniegta 2016.gada 16.marta mantojuma apliecība.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no /pers. B/ parādu 881,75 *euro* (apsaimniekošana par 2013.gadu - 74,70 *euro*, nokavējuma procenti 7,28 *euro*; apsaimniekošana par 2014.gadu 74,70 *euro*, nokavējuma procenti 6,81 *euro*; apsaimniekošana par 2015.gadu 75 *euro*, nokavējuma procenti 2,32 *euro*; maksājums iekšējo ielu apgaismojuma projekta izdevumu segšanai 5 *euro*, nokavējuma procenti 0,48 *euro*; elektroenerģijas piegādes parāds 317,73 *euro*, nokavējuma nauda par patērēto elektroenerģiju 317,73 *euro*).

Paskaidrojumos par prasību /pers. B/ norādījis, ka prasību neatzīst, jo parāds radies mirušajai mātei /pers. A/ un par mātes saistībām nav bijis informēts. Nekādu dokumentu par saistībām ar prasītāju /pers. A/ dokumentos, pieņemot mantojumu, nav bijis. Saskaņā ar zvērinātas notāres G.Stikutes izsniegto mantojuma apliecību 2016.gada 16.martā /pers. B/ ieguvis nekustamo īpašumu "/nosaukums A/ Nr. /numurs A/". Atbilstoši Civillikuma 705.pantam sludinājumā par mantojuma atklāšanos norādītajā termiņā nepieteiktās kreditoru prasības ir dzēstas. Ievērojot minēto, /pers. B/ ieskatā prasība pret viņu nav pamatota.

Prasības grozījumos prasītāja norādījusi, ka /pers. B/ atsauce uz Civillikuma 705.pantu nav pamatota, jo sludinājums par /pers. A/ mantojuma atklāšanos nekad nav izsludināts. /pers. B/ pilnvarotā persona /pers. C/ aktīvi iesaistījusies prasītājas darbībā, ko apliecina dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" valdes 2013.gada 14.janvāra sēdes protokols Nr. 30. Minētais nozīmē, ka /pers. B/ zināms par koplietošanas teritorijas apsaimniekošanu, un personām, kuras saņem prasītājas sniegtos pakalpojumus, ir jānorēķinās par tiem.

Prasītāja norādījusi, ka /pers. B/ samaksājis koplietošanas īpašuma apsaimniekošanas maksu par 2016.gadu, līdz ar ko atbildētājs atzīst savu

pienākumu norēķināties par prasītājas sniegtajiem apsaimniekošanas pakalpojumiem.

Prasītāja norādījusi, ka kopējā prasības summa ir 890,74 *euro* (maksa par koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu par 2013.gadu 74,70 *euro*, nokavējuma procenti (6% gadā) 10,21 *euro*; maksas par koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu par 2014.gadu 74,70 *euro*, nokavējuma procenti (6% gadā) 9,74 *euro*; maksa par koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu par 2015.gadu 75 *euro*, nokavējuma procenti (6% gadā) 5,25 *euro*; maksājums iekšējo ielu apgaismojuma projekta izdevumu segšanai 5 *euro*, nokavējuma procenti (6% gadā) 0,68 *euro*; elektroenerģijas piegādes parāds 317,73 *euro*, nokavējuma nauda par patērēto elektroenerģiju 317,73 *euro*).

Tā kā puses nav lūgušas lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem paziņots. Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība apmierināma daļēji.

Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 4.septembra lēmumu apturēta tiesvedību civillietā līdz /pers. A/ tiesību pārņēmēja noteikšanai.

Tiesā saņemts prasītājas iesniegums par tiesvedības atjaunošanu un puses aizstāšanu, kurā norādīts, ka saskaņā ar 2016.gada 16.marta mantojuma apliecību par /pers. A/ tiesību pārņēmēju kļuvis /pers. B/.

Civilprocesa likuma 218.panta pirmā daļa noteic, ka tiesvedību atjauno tiesa ar lēmumu pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieku pieteikuma.

Tiesa atzīst, ka tiesvedība lietā atjaunojama, jo tiesvedības apturēšanas pamats ir zudis – noskaidrots /pers. A/ tiesību pārņēmējs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 77.panta pirmo daļu, ja viena no pusēm lietā izstājas (fiziskās personas nāve, juridiskā persona beidz pastāvēt, prasījuma cesija, parāda pārvede un citi apstākļi), tiesa pieļauj aizstāt šo pusi tās tiesību pārņēmējam. Minētā panta otrā daļa noteic, ka tiesību pārņemšana iespējama jebkurā procesa stadijā.

Tiesa konstatē, ka /pers. A/ 2015.gada 10.janvārī mirusi. Ar 2016.gada 16.marta mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma uz /pers. A/ atstāto mantojumu apstiprināts /pers. B/ (lietas 2.sējuma 163.lapa).

Ievērojot minēto, /pers. A/ aizstājama ar tiesību pārņēmēju /pers. B/.

Atbilstoši Civillikuma 701.pantam ar mantojuma pieņemšanu un iegūšanu visas mantojuma atstājēja tiesības un saistības, ciktāl tās neizbeidzas ar viņa personu, pāriet uz mantinieku. Juridiskajā literatūrā norādīts: "mantojuma iegūšana saistīta ar gribas izteikšanu pieņemt mantojumu. Faktiska mantas iegūšana valdījumā var notikt arī vēlāk, taču, ja mantinieks mantojumu pieņem, mantojums pāriet viņa īpašumā jau ar mantojuma atstājēja nāvi. Tātad mantojuma pieņemšanai ir atpakaļejošs spēks uz mantojuma atklāšanās momentu: pieņemtais mantojums tiek atzīts par mantiniekam piederošu no mantojuma atklāšanās laika. Ar to tiek nodrošināta īpašuma tiesību nepārtrauktība" (*Z.Gencs. Mantošana. Zinātniski praktisks komentārs. - Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2002, 16.lpp.*).

Minētais izriet arī no Civillikuma 1034.panta, kurā noteikts, ka ar īpašnieka nāvi īpašuma tiesība pāriet uz viņa mantiniekiem.

Civillikuma 994.panta pirmā daļa noteic, ka par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemes grāmatās, taču minētais nenozīmē, ka atbildētājs, kurš ieguvis īpašumu mantošanas ceļā, nav varējis lietot šo īpašumu līdz īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā.

Civillikuma 705.pants noteic, ka ar mantojuma iegūšanu uz mantinieku pāriet, līdz ar mantojuma atstājēja tiesībām (702. un turpm. p.), arī visas viņa saistības, izņemot tīri personiskās. Uzaicinājumā (sludinājumā par mantojuma atklāšanos) norādītajā termiņā nepieteiktās kreditoru pretenzijas dzēš, izdodot mantojuma apliecību vai Eiropas mantošanas apliecību vai taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu.

No Mantojumu reģistra izziņas redzams, ka uzaicinājums par /pers. A/ mantojuma atklāšanos nav izsludināts (lietas 3.sējuma 22.lapa).

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka /pers. B/ iebildumi, ka parāds radies /pers. A/, ka par /pers. A/ saistībām nav zinājis, ka īpašumu ieguvis 2016.gada 16.martā un kreditors nav pieteicis savu pretenziju, nav pamatoti, jo ar mantojuma pieņemšanu un iegūšanu visas mantojuma atstājēja tiesības un saistības, ciktāl tās neizbeidzas ar viņa personu, pāriet uz mantinieku, savukārt nepieteikto kreditoru pretenziju dzēšanai nav pamata, jo uzaicinājums par /pers. A/ mantojuma atklāšanos nav izsludināts.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājai Olaines pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu "/nosaukums A/", /adrese A/ ar kadastra numuru /numurs B/, kas sastāv no deviņām zemes vienībām (lietas 1.sējuma 41.-48.lapa). Savukārt atbildētājam (iepriekš /pers. A/) Olaines pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs C/nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu "/nosaukums A/Nr. /numurs A/", /adrese A/ ar kadastra numuru /numurs D/, kas sastāv no zemes vienības, dārza mājas un palīgēkas jaunbūvēm (lietas 2.sējuma 31.-33.lapa).

Tāpat lietā nav strīda par to, ka atbildētāja īpašums "/nosaukums A/ Nr. .numurs A/" atrodas prasītājas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijā, ko apstiprina lietā pievienotais DKS "/nosaukums A/" teritorijas un individuālo augļu dārzu kopplāns (lietas 1.sējuma 230.lapa).

Saskaņā ar lietas materiāliem – dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" statūtiem – teritoriju, kurā atrodas atbildētāja nekustamais īpašums, apsaimnieko DKS "/nosaukums A/".

Prasītāja lūdz piedzīt apsaimniekošanas maksas parādu 224,40 *euro* (74,70 *euro* par 2013.gadu, 74,70 *euro* par 2014.gadu un 75 *euro* par 2015.gadu) un maksājumu par iekšējo ielu apgaismojuma projekta izdevumu segšanu 5 *euro*, norādot, ka atbildētājs (iepriekš /pers. A/) izmanto prasītājas sniegtos pakalpojumus, līdz ar to viņam ir pienākums maksāt koplietošanas teritorijas apsaimniekošanas maksu.

Ar lietas materiāliem – līgumiem ar pakalpojumu sniedzējiem par ceļu un apkārtnes uzlabošanas darbiem, sniega attīrīšanu no ceļiem un atkritumu izvešanu – apstiprinās, ka prasītāja nodrošina teritorijā apsaimniekošanas pakalpojumus.

Atbildētājs (iepriekš /pers. A/) nav dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" biedrs, kā arī starp pusēm nav noslēgts rakstveida apsaimniekošanas līgums, bet ņemot vērā, ka atbildētāja īpašums atrodas prasītājas teritorijā, atbildētājam (iepriekš /pers. A/) ir pienākums piedalīties koplietošanas īpašuma apsaimniekošanā. To, ka atbildētājam pastāv no apsaimniekošanas attiecībām izrietoša saistība pret prasītāju, apstiprina arī fakts, ka /pers. B/ veicis prasītājai samaksu par apsaimniekošanu 2016.gadā (lietas 3.sējuma 23.lapa).

Atbilstoši dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" statūtu 2.1.punktam, sabiedrības darbības mērķis ir veikt saimniecisko darbību ar mērķi apsaimniekot sabiedrības koplietošanas īpašumu un sniegt pakalpojumus visiem tās teritorijā dzīvojošajiem iedzīvotājiem, lai sekmētu viņu ekonomisko un sociālo vajadzību apmierināšanu, kā arī veicinātu viņu labklājības līmeņa celšanos. Statūtu 4.4.3. un 4.4.8.punktā noteikta prasītāja tiesība sniegt pakalpojumus (arī par samaksu) prasītājas biedriem un tās teritorijā dzīvojošajiem, kā arī iekasēt maksu no prasītājas teritorijā esošo dārzu īpašniekiem par sniegtajiem pakalpojumiem (sadzīves atkritumu izvešana, ceļu remontu, meliorācijas novadgrāvju tīrīšana, u.c.) (lietas 1.sējuma 26.-38.lapa, 56.-66.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja biedru kopsapulcēs pieņēmusi un apstiprinājusi iekšējās kārtības noteikumus, apsaimniekošanas līgumu projektu par koplietošanas īpašuma pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, kā arī pieņēmusi citus lēmumus saistītus ar kooperatīva darbību.

Dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" iekšējās kārtības noteikumu (lietas 1.sējuma 84.-89.lapa) 2.3.punkts noteic, ka par

sabiedrības kopīpašuma apsaimniekošanu sabiedrības valde ir tiesīga iekasēt maksu no dārzu īpašniekiem sabiedrības pārvaldes institūciju noteiktajā apmērā un kārtībā. Līdz ar to, fakts, ka atbildētājs nav iestājies kooperatīvajā sabiedrībā kā biedrs nenozīmē, ka atbildētājam nav jāpilda kooperatīvās sabiedrības biedru kopsapulcēs pieņemtie lēmumi, kas attiecināmi uz prasītājas koplietošanas teritorijas daļu. Turklāt noteikumu 3.6.punkts noteic, ka dārza īpašniekam ir tiesības iepazīties ar kopīpašuma uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumu tāmi un izdevumu izmaksu aprēķiniem.

Olaines novada domes saistošajos noteikumos Nr. 17 "Olaines novada teritorijas un tajā esošo nekustamo īpašumu uzturēšanas noteikumi" noteikta kārtība, kādā konkrētajā administratīvajā teritorijā jāveic pasākumi zemes gabala un ēku uzturēšanai, tādējādi tie ir saistoši gan dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" biedriem, gan personām, kuras nav iestājušās sabiedrībā, bet kuru īpašumi atrodas prasītāja teritorijā (lietas 1.sējuma 49.-52.lapa).

Savukārt maksa par prasītājas koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu noteikta dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" biedru kopsapulču protokolos (lietas 1.sējuma 39.-40.lapa, 2.sējuma 140., 142.-143.lapa).

Turklāt saskaņā ar Civillikuma 863.pantu, kas bauda vai vēlas baudīt kādas lietas labumus, tam arī jānes ar šo lietu saistītie pienākumi, kā arī trešās personas šai lietai vai tās dēļ taisītie izdevumi un atbilstoši Civillikuma 866.pantam, nepieciešamie izdevumi atlīdzināmi katram, kas tos taisījis [..].

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājam, arī saskaņā ar Civillikuma 1.pantā noteikto labas ticības principu, kas pieprasa, lai civiltiesisko attiecību dalībnieki rēķinātos viens ar otru un ņemtu vērā pretējās puses intereses, kas savukārt palīdz novērst gadījumus, kuros civiltiesību subjekti savas tiesības izmanto, vai pienākumus izpilda neattaisnojamā veidā, vai neattaisnojamu mērķu sasniegšanai, rīkodamies pēc likuma vai tiesiska darījuma burta, taču pretēji to īstajiem mērķiem, ir jārēķinās arī ar citiem dārzkopības kooperatīvās sabiedrības "/nosaukums A/" teritorijā esošajiem zemes un ēku īpašniekiem, proti, ar kopības lēmumiem un jāatlīdzina apsaimniekošanas izdevumi. Vēl vairāk, to, ka atbildētājam pastāv no apsaimniekošanas attiecībām izrietoša saistība pret prasītāju, apstiprina arī fakts, ka /pers. B/ veicis prasītājai samaksu par apsaimniekošanu 2016.gadā (lietas 3.sējuma 23.lapa). Šī atbildētāja darbība ir apstiprinājums pušu no apsaimniekošanas attiecībām izrietošām saistībām saskaņā ar Civillikuma 1434. un 1435.pantu.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētāja parādu par elektroenerģijas piegādi 317,73 *euro*.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Ar 2012.gada 13.oktobra līgumu par DKS "/nosaukums A/" elektrotīkla lietošanu Nr. VB-713 apstiprinās, ka /pers. A/ (tiesību pārņēmējs – /pers. B/) ar prasītāju vienojusies, ka prasītāja ļauj /pers. A/ lietot tās elektrotīklu (lietas 1.sējuma 100.-103.lapa).

Līguma 2.2.4.punkts noteic, ka lietotājam /pers. A/ (tiesību pārņēmējs – /pers. B/) ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties par patērēto elektroenerģiju ar sabiedrību.

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. A/ nav norēķinājusies par patērēto elektrību.

Ievērojot Civillikuma 705.pantu, kas noteic, ka ar mantojuma iegūšanu uz mantinieku pāriet, līdz ar mantojuma atstājēja tiesībām, arī visas viņa saistības un Civillikuma 1587.pantu, kas uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus, tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesības prasīt no atbildētāja parādu par patērēto elektroenerģiju.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu prasījumu un iebildumu pamatojumu. Prasītājam jāpierāda sava prasība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbilstoši Civillikuma 1838.pantam to, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo. Atbildētājs atbilstoši Civillikuma 1838.panta pirmajai daļai nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu, ka savas saistības būtu izpildījis un savu iebildumu pamatotību nav pierādījis.

Šādos apstākļos tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus – faktu, ka atbildētājam pastāv nenokārtotas maksājumu saistības par apsaimniekošanu un elektroenerģiju – kopā 547,13 *euro* apmērā.

Civillikuma 1759.panta 1. un 2.punkts paredz, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu un par svešu naudu, kad tās turētājs to lietojis savā labā.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā, bet panta ceturtā daļa paredz, ka procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla.

No lietas materiāliem pievienotajiem aprēķiniem redzams, ka prasītāja aprēķinājusi likumiskos procentus par nesamaksātajiem maksājumiem par koplietošanas īpašuma apsaimniekošanu un vienreizējo maksājumu ielu apgaismojuma projekta izstrādei.

Ņemot vērā atbildētāja (iepriekš /pers. A/) pieļauto samaksas nokavējumu, tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesība prasīt likumiskos procentus (6% gadā) - 10,21 *euro* par apsaimniekošanas maksas kavējumu 2013.gadā, 9,74 *euro* par apsaimniekošanas maksas kavējumu 2014.gadā, 5,25 *euro* par apsaimniekošanas maksas kavējumu 2015.gadā, 0,68 *euro* par vienreizējā mērķa maksājuma par iekšējo ielu apgaismojuma projekta izdevumu segšanu kavējumu – kopā 25,88 *euro*.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt arī nokavējuma naudu par patērēto elektroenerģiju 317,73 *euro*.

Līguma par DKS "/nosaukums A/" elektrotīkla lietošanu Nr. VB-713 4.2.3.punktā maksājumu kavējuma gadījumā puses vienojušās par nokavējuma naudu 0,15% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru nokavēto samaksas dienu.

Tiesa atzīst, ka daļēji apmierināms prasījums par nokavējuma naudas 317,73 *euro* piedziņu šādu apsvērumu dēļ.

Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Līgumsods (Civillikuma 1716.pants) ir uzskatāms par saistību tiesību pastiprinājuma veidu, kas iedarbojas kā nelabvēlīgu seku draudi, turpretim procenti ir atlīdzība par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu, kuru galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci. Civillikums šiem diviem tiesību institūtiem paredz atšķirīgu regulējumu.

Prasītāja aprēķinājusi nokavējuma naudu 317,73 *euro* (pamatparāda apmērā).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesai ir pienākums ņemt vērā judikatūru. Vērtējot aprēķināto nokavējuma procentu apmēru konkrētajā lietā, jāņem vērā arī Civillikuma 1.pantā ietvertais labas ticības princips. Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 17.decembra spriedumā lietā Nr. SKC-262/2012, skaidrojot nokavējuma procentu tiesisko dabu, norādīts: atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai. Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem (*sk. Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. TNA, Rīga, 2006, 145.lpp.*). Senāts pievienojies šai atziņai un uzskatījis, ka tiesa ir tiesīga vērtēt pielīgo procentu atbilstību Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam.

Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu nokavējuma procentu maksāšana ir saistīta ar tiesību pārkāpumu – nokavējumu, taču to daba paliek

tāda pati kā procentiem vispār, tas ir, arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē.

Konkrētajā gadījumā aprēķinātais nokavējuma procentu apmērs tiesas ieskatā, liecina nevis par prasītāja vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu, bet gan par atbildētāja sodīšanu, kas savukārt neatbilst nokavējuma procentu mērķim civiltiesībās.

Tiesas ieskatā prasītājai ir tiesības saņemt nokavējuma procentus par saistību pienācīgu nepildīšanu, bet nokavējuma procentu apmēram jābūt samērīgam. Tā kā atbildētājs (iepriekš – /pers. A/) kavējis uzņemto saistību izpildi, atbildētājam Civillikuma 1759.panta 1.punkta izpratnē ir pienākums maksāt nokavējuma procentus, bet tie nosakāmi saprātīgās robežās, kas konkrētajā gadījumā kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Tā kā aprēķināto nokavējuma procentu apmērs liecina nevis par prasītājas vēlmi mudināt atbildētāju uz savlaicīgu saistību izpildi, bet gan atbildētāja sodīšanu, tas neatbilst nokavējuma procentu mērķim civiltiesībās. Tiesa šādu "slēptu līgumsodu" atzīst par neatbilstošu Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam un atzīst, ka nokavējuma procentu apmērs pielīdzināms 10% no kavēto saistību kopējās summas (Civillikuma 1716.panta trešā daļa) un samazināms līdz 31,77 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no neatmaksātās parāda pamatsummas.

Civillikuma 1759.panta 1. un 2.punkts paredz, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu un par svešu naudu, kad tās turētājs to lietojis savā labā.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā, bet panta ceturtā daļa paredz, ka procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla.

Ievērojot minēto tiesisko regulējumu un faktu, ka atbildētājs turpina kavēt saistību izpildi un faktiski lietot prasītājai piederošu kapitālu, prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

No atbildētāja piedzenami tiesas izdevumi: valsts nodeva proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (apmierināto prasījumu apmērs 604,78 *euro*) 90,72 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro*, kopā 95,42 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "apakšpunktu" un ceturto daļu no atbildētāja piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi – izdevumi advokāta palīdzības samaksai 90,72 *euro* (50% no 30% apmēra no prasījumu apmierinātās daļas).

Civilprocesa likuma 204.^{1}pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summu un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 250.^{25} un 250.^{27}pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /pers. kods/, par labu dārzkopības kooperatīvai sabiedrībai "/nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģ. numurs/, parādu (apsaimniekošana, ielu apgaismojuma projekts, elektroenerģija) 547,13 *euro*, nokavējuma procentus 57,65 *euro* un tiesāšanās izdevumus 186,14 *euro*, pavisam kopā 790,92 *euro* (septiņi simti deviņdesmit *euro* un 92 centi).

Noteikt, ka dārzkopības kooperatīvai sabiedrībai "/nosaukums A/" ir tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. B/ likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās pamatparāda summas, ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Pārējā daļā prasību par nokavējuma naudas piedziņu noraidīt.

Sprieduma labprātīgai izpildei /pers. B/ noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese I.Lipska